

T. Maijala Oy
Mustolanperäntie 61
85800 Haapajärvi
toimisto@tmajjala.fi

Viite: Kuhasalon maa-ainesottoalue, selvitys ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeellisuudesta, T. Maijala Oy

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA, T. MAIJALA OY, KUHASALON MAA- AINESTEN OTTO

HANKE

Kalliokiviaineksen louhinta ja murskaus, Joensuu

HANKKEESTA VASTAAVA

T. Maijala Oy
Mustolanperäntie 61
85800 Haapajärvi
Y-tunnus 0648504-5

ASIAN VIREILLETULO

Joensuun kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta pyysi Pohjois-Karjalan ELY-keskuksesta lausuntoa T. Maijala Oy:n 1.8.2023 päivätystä maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta, joka koskee kallion, soran ja hiekan ottoa sekä murskausta ja louhintaa Joensuussa tilalla Kuhasalo (167-401-9-52). Pohjois-Karjalan ELY-keskus päätti ottaa omasta aloitteesta vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) 3.2 §:ssä tarkoitetun ympäristövaikutusten tarveharkinnan yksittäistapauksessa ja ilmoitti asiasta Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle 18.8.2023.

ELY-keskus on pyytänyt hankkeesta vastaavalta YVA-asetuksen 1 §:n mukaisia tietoja YVA-menettelyn soveltamista koskevan päätöksen tekemistä varten 25.8.2023 päivättyllä kirjeellä. Hankkeesta vastaavalta pyydettiin täydennystä selvityksiin 1.12.2023 päivättyllä kirjeellä.

Hankkeesta vastaava on toimittanut tiedot YVA-päätöksentekoa varten 14.11.2023 ja 21.5.2024.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

T. Maijala Oy:n kallion ja moreenin ottoa sekä louhintaa ja murskausta koskevaan hankkeeseen kiinteistöllä Kuhasalo 167-401-9-52 ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Hankkeen ja sen ympäristövaikutusten kuvaus, asian käsittely sekä ELY-keskuksen ratkaisun perustelut on esitetty seuraavassa.

18.9.2024

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Pohjois-Karjalan ELY-keskus pyysi 12.6.2024 lausuntoa YVA-menettelyn soveltamisen tarpeesta seuraavilta tahoilta:

Joensuun kaupunki, ympäristönsuojelu
Joensuun kaupunki, kaavoitus
Liperin kunta, ympäristönsuojelu
Liperin kunta, kaavoitus
Kontiolahden kunta, ympäristönsuojelu
Kontiolahden kunta, kaavoitus
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo
Pohjois-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri
Siun Sote, terveydensuojeluviranomainen
Finavia Oyj
Joensuun Vesi

Lausunnot toimitettiin ELY-keskukselle 24.6.2024, 9.7.2024, 10.7.2024 ja 11.7.2024.

ELY-keskukselle toimitetut lausunnot referoituna alla:

Finavia Oyj

Finavia on antanut muistutuksensa T. Maijala Oy:n, Savon Kuljetus Oy:n ja NCC Industry Oy:n maa-aines ja ympäristölupahakemuksista. Finavia on muistutuksissaan mm. edellyttänyt, että räjäytysten, louhinnan ja murskauksen suunnittelussa on huomioitava Joensuun lentoaseman toimintaan liittyvät rakenteet ja laitteet sekä toiminnan aikana on tarkkailtava pölyämistä ja huolehdittava tarvittavasta pölynsidonnasta. Lisäksi Finavia on edellyttänyt, että räjäytyksiä ei saa tehdä ilman Joensuun lentoaseman lennonjohdon lupaa ja toiminnassa on noudatettava Joensuun lentoaseman määräystä "Lentoaseman läheisyydessä suoritettavien räjäytysten koordinointi". Toiminnan järjestelyistä ja käytännöistä on sovittava Joensuun lentoaseman ja lennonjohdon kanssa hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. T. Maijala Oy:lle ja NCC Industry Oy:lle myönnettyissä luvissa on huomioitu Finavian muistutuksessa esitetyt seikat ja yritykset ovat toimineet Finavian edellyttämällä tavalla.

Finavia katsoo, että lentoturvallisuuden ja lentoaseman toiminnan kannalta tärkeät mm. pölyämiseen ja tärinään vaikuttavat seikat ratkaistaan maa-ainesten otto- ja ympäristöluvuissa, joten YVA-menettelyn käynnistämiseksi ei ole Finavia kannalta tarvetta.

Joensuun kaupunki, ympäristönsuojeluviranomainen

T. Maijala Oy:n hankealue tilalla Kuhasalo RN:o 9:52 sijoittuu Lentoväylän (tie 501) läheisyyteen. Alueella on Joensuun kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 31.5.2017 myöntämä maa-aines- ja ympäristölupa. 1.8.2023 toimitettu maa-aines- ja ympäristölupahakemus koskee ottamisalueen laajentamista noin 1 hehtaarilla.

18.9.2024

Lentoväylän alueella on T. Maijala Oy:n ottoalueen lisäksi kahden muun toimijan ottoalueita. Savon Kuljetus Oy:n ottamislupahakemus sijaitsee tilalla Ruisvaara (167-401-9-27). Tilalla Kitsarinkangas RN:o 9:28 on NCC Industry Oy:n voimassa oleva maa-aines- ja ympäristölupa, lupa on voimassa 19.10.2028 saakka. Lentoväylän (tie 501) eteläpuolella tilalla Mattila RN:o 25:89 on Savon Kuljetus Oy:n kallionottoalue, jossa ottotoiminta on päättynyt kesäkuussa 2023, alue on maisemointivaiheessa.

Alueen kolmen toimijan ottamisalueiden yhteispinta-ala on voimassa olevien ja vireillä olevien lupahakemuksien mukaisesti 26,3 ha. Hakemuksien ja ottamissuunnitelmien mukaisesti maisemointia pyritään tekemään toiminnan edetessä kaikilla ottamisalueilla. Vaihteittaisesta maisemoinnista on myös annettu ja tullaan antamaan lupamääräykset maa-aine- ja ympäristöluvista kaikilla alueen ottamisalueilla. YVA-menettelyn soveltamisrajaa eli 25 hehtaarin ottamisalueen pinta-alaa alueella samanaikaisesti ei tule käytännössä olemaan käytössä vaihteittaisen maisemoinnin vuoksi. T. Maijala Oy:n hakemusalueen ja Savon Kuljetus Oy:n hakemusalueen väliin jää puustoinen alue.

T. Maijala Oy:n voimassa olevan maa-aineslupan ja hakemuksen mukainen kokonaisottomäärä on 219 146 k-m³ vuosuisen ottomäärän vaihdeltaessa kysynnän mukaan. Savon kuljetus Oy:n hakemuksen mukainen kokonaisottomäärä on 500 000 k-m³ vuotuisen ottomäärän vaihdeltaessa kysynnän mukaan. NCC Industry Oy:n maa-aineslupan mukainen kokonaisottomäärä 750 000 k-m³. NOTTO-tietojärjestelmän ottoporttien mukaan edellisen 10 vuoden tarkasteluvälillä ottoalueiden yhteenlasketut vuotuisen ottamismäärät jäävät selvästi alle 100 000 k-m³ (mukaan lukien Mattila tilalla ollut nyt jo päättynyt ottotoiminta). Joensuun ja lähialueiden rakentamis- ja muissa hankkeissa tulisi tapahtua merkittävää kasvua, jotta kiviaineksen kysynnässä tapahtuisi niin suuria muutoksia, että vuotuisen ottamismäärät Lentoväylän ottoalueilla yli kaksinkertaistuisivat ja ylittäisivät YVA-menettelyn rajan.

Ottamisalueiden ottotoiminnasta johtuvia negatiivisia vaikutuksia pohjaveeseen ei ole tullut Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluyksikön tietoon. Ottamisalueiden valumavedet johdetaan saostusaltaiden kautta ojaan. Valumavedet ohjataan suunnitelmien mukaan pois päin pohjavesialueesta. T. Maijala Oy on toimittanut lisäselvityksiä pohjavesivaikutuksiin liittyen YVA-tarveharkinnan käynnistämisen jälkeen Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle. Selvityksien mukaan ottamistoiminnalla ei nähdä olevan merkittäviä vaikutuksia pohjaveteen.

Lähin asutus sijaitsee yli 300 metrin päässä ottamisalueesta. Alueella ei ole tiheää asutusta. Kaikki Lentoväylän ottamisalueet sijaitsevat alueella, jossa melua aiheuttavat niin valtatie liikenne kuin myös lentokenttä. Ottamisalueiden toiminnasta aiheutuvien meluvaikutuksien on arvioitu jäävän vähäisiksi ja merkittävin osa melusta jää toiminta-alueelle. Myös pölyvaikutuksien arvioidaan olevan vähäisiä ja jäävän toiminta-alueille. Alueen olemassa oleviin lupiin liittyen on tehty meluselvityksiä.

Alueen kaikki toimijat suorittavat louhintojen yhteydessä myös tärinämitauksia.

18.9.2024

Joensuun kaupungin ympäristönsuojelu suorittaa alueilla säännöllistä vuositteista valvontaa ja melu- ja pölyvaikutuksien on todettu olevan vähäisiä ja jäävän toiminta-alueille. Ottorintaukset, maastonmuodot ja puusto ehkäisevät tehokkaasti melun ja pölyn leviämistä ottoalueiden ulkopuolelle.

Alueella on tehty luonto- ja maisemaselvitykset (Marjalan pohjoisosan luonto- ja maisemaselvitys 1999 sekä Marjalan-Onttolan-Pilkon-Puntarikosken alueen osayleiskaavoitus, luonto- ja maisemaselvitys 2003). Alueen merkittävät luontokohteet on kartoitettu ja ne on otettu ottamissuunnitelmissa huomioon.

Yhteenvetona asiasta Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö toteaa, että vireillä olevien lupahakemusten myötä alueen toiminnoissa ei nähdä tapahtuvan sellaista merkittävää muutosta verrattuna aiempiin toimintavuosiin, mikä aiheuttaisi tarpeen ympäristövaikutusten arviointimenettelylle. Vireillä olevat lupahakemukset koskevat toiminnan laajentamista olemassa olevilla ottamisalueilla.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on jo tehnyt Savon Kuljetus Oy:n hankkeen osalta päätöksen, että YVA-lain mukaista vaikutusten arviointimenettelyä ei sovelleta. Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluyksikön näkemyksen mukaan T. Maijala Oy:n hankkeella ei ole sellaisia vaikutuksia, jotka eroaisivat Savon Kuljetus Oy:n hankkeesta ja edellyttäisivät YVA-lain mukaista arviointimenettelyä myöskään T. Maijala Oy:n hankkeessa.

Vireillä olevat hakemukset eivät merkittävästi muuta alueen ottamiskokonaisuutta ottaen huomioon lisäksi sen, että Savon Kuljetus Oy:n ottamistoiminta tilalla Mattila RN:o 25:89 on päätynyt kesäkuussa 2023. Alueen merkittävät luontokohteet on selvitetty ja huomioitu ottamissuunnitelmissa. Meluselvityksiä alueella on tehty ja melu- ja pölyvaikutuksista on useiden vuosien kokemus ja seuranta. Negatiivisia vaikutuksia luokiteltuun pohjavesialueeseen ei ole havaittu ja alueen maa-aines- ja ympäristöluvista on lupamääräykset mm. pohjaveden pinnan korkeiden tarkkailusta ja suoja-kerroksesta pohjaveteen sekä maaperän suojauksesta.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö katsoo, että YVA-menettely ei ole tarpeellinen tässä hankkeessa.

Joensuun Vesi

Joensuun Vesi on antanut lähialueelle sijoittuvan Savon Kuljetus Oy:n maa-ainesten ottoa, louhintaa ja murskausta koskevan hakemuksen YVA-menettelyn tarpeesta lausunnon 30.4.2024.

Lausuntonaan T. Maijala Oy:n hankkeen YVA-menettelyn tarpeesta Joensuun vesi viittaa Savon Kuljetus Oy:n YVA-menettelyn tarpeesta antamaansa lausuntoon. Hankkeen vaikutuksia arvioidessa tulee huomioida alueen sijainti pohjavesialueen lähellä, pohjaveden oletettu virtaus kohti pohjavesialuetta ja toiminnan yhteisvaikutukset muiden lähialueen toimijoiden kanssa. Joensuun Vesi korostaa, että riittävät pohjavesitutkimukset ja seuranta ovat edellytys hankkeen pohjaveteen ja edelleen Joensuun Vedden vedenottoon kohdistuvia vaikutusten arvioimiseksi ja poissulkemiseksi.

18.9.2024

Lyhennelmä Savon Kuljetus Oy:n YVA-tarveharkinnasta 30.4. annetusta lausunnosta, johon Joensuun Vesi viittaa:

Lausunto

Joensuun Vesi on antanut maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta lausunnon Joensuun kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnalle 31.8.2023. Joensuun Vesi toteaa, että hakijalta edellytetyt pohjavesitutkimukset puuttuvat edelleen, eikä hankkeen pohjavesivaikutuksia voida poissulkea. Hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia ja edellyttää ympäristövaikutusten arviointia.

Pohjavesialue ja vedenottamot

Ottamisalueen koillisosan välittömässä läheisyydessä sijaitsee 1. luokan pohjavesialue Lykynlampi (0727655), jolla sijaitsee Joensuun Veden Lykynvaaran vedenottamo. Etäisyys ottoalueelta lähimpään vedenottakivoon on noin 1 600 metriä. Joensuun Vedellä on lainvoimainen vedenotto-lupa ottaa pohjavettä Lykynvaaran vedenottamosta 6 000 m³/d.

Pohjavesi- ja maaperäolosuhteet sekä niiden selvittäminen

Hakija on todennut, että pohjaveden muodostuminen kallioalueella on vähäistä ja että muodostuvia pohjavesiä voi virrata alueelta pohjavesialueen suuntaan. Hakija ei katso, että toiminnasta syntyy merkittäviä pohjavesivaikutuksia johtuen vähäisestä pohjaveden muodostumismäärästä, pohjaveen jätettävästä 2 metrin suojakerroksesta ja ottamisalueen sijainnista pohjavesialueen ulkopuolelle. Joensuun Vesi huomauttaa, ettei ottamisalueella ole tehty tarvittavia pohjavesitutkimuksia, joilla hakijan väitteet voisi perustella. Hakijan täydennykset liitteinä 1 ja 5 esittämät tiedot alueen pohjavesitiedoista, kuten pohjaveden pinnankorkeuksista ja virtaussuunnista, eivät kata ottamisaluetta vaan enimmilläänkin vain sen pohjoisreunaa.

Pohjaveden laatua käsittelevät täydennyksen liitteet 3 ja 5 keskittyvät yleisesti Lykynlammen pohjavesialueen laatutekijöihin, eivätkä siten tarjoa tietoa pohjaveden laadusta hakemuksen mukaisella ottamisalueella.

Pohjavesiolosuhteiden selvittämiseksi tarvittaisiin pohjavesitutkimuksia ottamisalueelta, jotta saataisiin selville pohjaveden pinnankorkeudet, virtaussuunnat ja laatu. Selvitettävä on myös pohjaveden muodostumismäärä ottamisalueella sekä erityisesti ne alueet, joilta pohjavettä tai pintavaluntaa päätyy pohjavesialueelle. Tätä varten ottamisalueelle tarvittaisiin muun muassa pohjaveden havaintoputkia. Nyt pyydetyt pohjavesiselvitykset puuttuvat ottamisalueelta täysin.

Joensuun Vesi toteaa, että sillä ei ole oikeudellista merkitystä, että hanke-alue ei sijaitse luokitetulla pohjavesialueella perustuen KHO:n vuosikirjapäätökseen KHO 2015:45 ja KHO 27.3.2020 t 1433.

Pintavaluntojen määrät ja suunnat ovat puutteellisesti arvioituja. Täydennyksen mukaan pääosa alueen pintavesistä johtuvat pois päin pohjavesialueesta, sillä alueen pohja jätetään viettäväksi pois päin pohjavesialueesta. Nykytilannetta tai ottotoiminnan aikaista tilannetta ei kuitenkaan ole

18.9.2024

käsitelty. Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna-palvelussa tehdyn maastoprofiilitarkastelun perusteella (tehty 26.4.2024) maanpinta viettää ottamisalueelta kohti pohjavesialuetta, joten pintavaluntaa voi tapahtua pohjavesialueen suuntaan.

Joensuun Vesi huomauttaa, ettei täydennyksessä ole esitetty pyydettyä hulevesien käsittelysuunnitelmaa. Puutteellisesti hallittuina ja ohjattuina hulevedet voivat päätyä pohjavesialueelle jo pintavaluntana tai imeytymällä pohjavedeksi jo ottamisalueella.

Yhteisvaikutukset muiden toimijoiden kanssa

Hakija on todennut, että yhteisvaikutuksista suurin arvioidaan olevan meluvaikutus. Joensuun Vesi huomauttaa, ettei väitteelle ole esitetty mitään tutkimustuloksiin pohjautuvia perusteita eikä esimerkiksi eri toimijoiden yhteisvaikutuksia pohjavedelle ole selvitetty lainkaan.

Johtopäätös

Tutkimuksia on edelleen täydennettävä ja Joensuun Veden näkökulmasta puutteelliset tutkimukset ja toiminnan yhteisvaikutukset muiden lähialueen toimijoiden kanssa korostavat YVA:n tarvetta. Toiminnasta aiheutuvia pohjavesivaikutuksia ei ole poissuljettavissa ja huomioiden alueen sijainti pohjavesialueen reunalla ja todennäköisesti vedenottamon kaivojen valuma-alueella vaikutukset voivat olla merkittäviä. Näin ollen Joensuun Veden kanta on, että esitetyillä tiedoilla hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia ja edellyttää ympäristövaikutusten arviointia.

Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo

Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo toteaa, ettei sillä ole asiasta kommentoitavaa.

Pohjois-Savon ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Hakemuksen mukaan kulku ottoalueelle, kiinteistölle 9:52 tapahtuu metsäautotien kautta sekä siitä edelleen Onttolantielle (maantie 15705). Liikennemäärän arvioidaan olevan metsäautotiellä vähäinen, suurimmillaan 10-15 raskasta ajoneuvoa päivässä. Viereisten kiinteistöjen ottoalueilta kulku tapahtuu yhteisestä liittymästä Lentoväylälle (seututie 501) ja niiden liikennemääräksi arvioidaan enintään yhteensä 110 raskasta ajoneuvoa päivässä. Toiminnan sesonkiluonteen takia liikennevaikutusten arvioidaan kokonaisuudessaan jäävän vähäisiksi.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan liikenteellisten vaikutusten arvioinnin näkökulmasta ympäristövaikutusten arviointimenettely ei ole tarpeen. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että Kuhasalon (9:52) ottoalueelle johtavan metsäautotien liittymän nykyinen käyttötarkoitus ei sovellu maa-aineksenottoon eikä nykyisen liittymän näkemävaatimukset täyty. Liittymän (vähäinen) siirtäminen ja sitä seuraava mahdollinen metsäautotien uudelleenlinjaustarve eivät kuitenkaan aiheuta ELY-keskuksen näkemyksen mukaan merkittäviä ympäristövaikutuksia.

18.9.2024

Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue muistuttaa, että sitä tulee kuulla maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen yhteydessä.

Siun Sote, terveydensuojeluviranomainen

Pohjois-Karjalan ympäristöterveys lausui terveydensuojeluviranomaisena, että alueen kolmen hankkeen yhteysvaikutukset ja vaikutuslaajuus tulee selvittää YVA-menettelyllä, sillä ei ole varmuutta siitä, etteivätkö yhteisvaikutukset voisi joiltain osin olla merkittäviä.

Terveydensuojelulain perusteella T. Maijala Oy:n kalliokiviaineksen louhinta- ja murskaustoiminnassa erityisesti tarkasteltavia vaikutuksia ovat vaikutukset pohja- ja pintavesille, pölyäminen ja melu. Toiminnanharjoittajan antamien selvitysten perusteella lähin asuttu talo sijaitsee 520 m ja lähin loma-asunto 560 m ottoalueelta. Lisäksi maa-ainesalue sijoittuu Lykynlammen 1-luokan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen läheisyydessä. Lykynlammen vedenottamolle on noin 2 km ottoalueelta.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Viranomaislausuntojen saapumisen jälkeen hankkeesta vastaavalle varattiin mahdollisuus tulla kuulluksi näistä. Hankkeesta vastaava toimitti ELY-keskukselle vastineensa annettuihin lausuntoihin 19.8.2024.

ELY-keskukselle toimitettu vastine referoituna alla:

Pohjavesivaikutuksista hakija huomauttaa, että T. Maijala Oy:n ja Savon Kuljetus Oy:n lupahakemuksien myötä alueiden toimintoissa ei tapahdu muutosta verrattuna aiempiin toimintavuosiin ja toiminnan laajentaminen koskee olemassa olevia ottamisalueita. Aikaisemmin toiminnan aikana ei ole havaittu haitallisia vaikutuksia Lykynlammen (0727655) 1-luokan vedenhankintaa varten tärkeään pohjavesialueeseen. Alueen maa-aines- ja ympäristöluvista on lupamääräykset mm. pohjaveden pinnan korkeuden tarkkailusta ja suojakerroksesta pohjaveteen sekä maaperän suojauksesta.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen on jo tehnyt Savon Kuljetus Oy:n hankkeen osalta päätöksen, että YVA-lain mukaista vaikutusten arviointimenetelyä ei sovelleta, hakija katsoo, että myös heidän osaltaan on meneteltävä näin.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeesta vastaava on toimittanut ELY-keskukselle YVA-lain 12 §:n sekä YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot. Tiedot toimitettiin 14.11.2023 ja 21.5.2024.

Hankkeen kuvaus

T. Maijala Oy hakee uutta maa-aineslain (555/1981) mukaista lupaa kallion ja moreenin ottoon sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista lupaa louhintaan ja murskaukseen Joensuussa tilalla Kuhasalo (167-401-9-52). Maa-ainesten kokonaisottomäärä on 176 573 kiintokuutiometriä. Lupaa haetaan 10 vuodelle. Kiinteistön omistaa Joensuun kaupunki.

18.9.2024

Hankealueella ottotoiminta on aloitettu vuonna 2017 ja alueen louhetta käytetään Joensuun infrarakentamisessa. Voimassa olevan ottoluvan maa-ainesalueen pinta-ala on 4,48 hehtaaria, josta louhinta-alue on noin 3,82 hehtaaria. Ottoluvan massamäärä on 300 000 kiintokuutiometriä, josta on jäljellä 42 573 kiintokuutiometriä. Alin ottotaso on määrätty maa-aines- ja ympäristöluvassa tasoon +111,00 (N2000), kuitenkin niin, että ylimmän havaitun luonnollisen pohjaveden pinnan yläpuolelle on jätettävä vähintään kahden metrin paksuinen suojakerros kaivamatonta maata.

Haettava ottolupa laajentaa nykyistä kallionottoaluetta 1 hehtaarin verran ja massamäärää noin 176 573 kiintokuutiometriä. Toiminnasta poistuva alue hankealueen länsipuolella maisemoidaan keväällä 2024. Hakemuksen mukainen uusi hankealueen pinta-ala on 4,40 hehtaaria.

Sijaintiympäristön kuvaus

Maankäyttö ja kaavoitus

Alueella on voimassa Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040. Hankealue sijoittuu taajamatoimintojen alueelle (A) ja rajautuu työpaikka-alueeseen (TP).

Hankealueella on voimassa Joensuun seudun yleiskaava 2020. Hankealue sijoittuu Joensuun seudun yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ulkoilun ohjaustarvetta (MU). Alue rajautuu työpaikka-alue tai -kohde/reservialueeseen (TP/res) ja työpaikka-alueeseen (TP).

Alueella ei ole voimassa asemakaavaa.

Lähin asuttu talo on noin 520 metrin päässä hankealueen rajasta ja lähin lomarakennus on noin 560 metrin etäisyydellä. Tila Kangaspohja (167-401-9-35) on noin 280 metrin etäisyydellä ottamisalueen reunasta etelään, mutta tilan rakennukset eivät ole asumiskelpoisia. Kiinteistöä ei löydy jätehuollon asiakasrekisteristä tai digi- ja väestötietorekisteristä.

Joensuun lentokenttäalue on ottamisalueen pohjoispuolella noin 380 metriä ottamisalueen reunasta.

Maa- ja kallioperä

Hankealue sijoittuu Joensuun kompleksin alueelle. Ruisvaaralla kallion kiviaines on gneissia ja migmatiittia, graniitin sukuisia syväkiviä, joissa ei ole haitallisia raskasmineraaleja. Migmatiitti on metamorfinen kivilaji, joka koostuu useimmiten vanhemmasta gneissistä ja nuoremasta graniitista.

Ruisvaara on pieni drumliini kuten Suurenkivenvaara. Maaperä hankealueella on kalliomaata, joka on vaihtelevan moreenikerroksen peitossa. Ruisvaaran pohjoispuolella on sanduri, joka on kuivalla maalla oleva, jäätikön sulamisvesien kuljettaman hiekan tuottama jokisuistoalue. Tällä osin maaperä on karkeaa hietaa ja hiekkää. Eteläpuolella on rantakerrostumia, joissa maaperä on hiekkää, hienoa ja karkeaa hietaa. Turvemaita on alueen itä-, pohjois- ja länsipuolella.

Maaston korkeus hankealueella on noin 112,5 – 130 m mpy. Ruisvaara on matalahko mäki, joka erottuu paikallisesti maisemasta heikosti.

18.9.2024

Pohjavedet

Ruisvaaran maa-ainosalue sijoittuu Lykynlammen 1-luokan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen välittömään läheisyyteen. Pohjavesialueen pinta-ala on 10,23 km² ja varsinainen muodostumisala 8,19 km². Pohjavettä muodostuu arviolta noin 11 000 m³/vrk. Pohjavesialue on anti-kliininen eli ympäristönsä vettä purkava pohjavesialue.

Lykynlammen alueen halki kulkee luode-kaakkosuunnassa II Salpausselkään liittyvä harju, joka on ainekseltaan hyvin johtavaa lajittunutta karkeaa hiekkaa ja soraa. Reuna-alueet lännessä ja etelässä ovat hienompaa hiekkaa, pohjoisessa on moreenialueita ja kallionpaljastumia. Pienen Mertalammen koillispuolella kallio nousee lähelle maanpintaa ja pohjavedenpinnan lasku on alueella tästä syystä melko jyrkkää. Pohjaveden päävirtaus-suunta ydinharjussa on luoteesta kaakkoon. Joensuun lentoaseman kohdalla sijaitsee pohjaveden jakaja, jonka kohdalle on rajattu Lykynlammen ja länsipuolisen Konivaaran pohjavesialueiden välinen raja. Lentoaseman alueelta tapahtuu pohjaveden virtausta koilliseen kohti ydinharjua. Pääpurkautumisalue on vedenottamon kaakkoispuolelle leviävä deltamainen, vettä huonosti läpäisevä, silttisiä välikerroksia sisältävä hiekkamuodostuma.

Lykynlammen pohjavesialueella sijaitsee Lykynvaaran vedenottamo, joka on lähes 2 kilometrin päässä maa-ainestenottoalueelta koilliseen. Vedenot- tamolta otetaan pohjavettä noin 550 m³/vrk, lupa vedenottoon on 6 000 m³/vrk. Lykynlammen pohjaveden määrällinen tila on hyvä, mutta kemiallinen tila on huono. Pohjaveden tilaa huonontaa erityisesti ammoniumtyppi, mutta myös muut yhdisteet, kuten nitraattityppi. Lykynvaaran vedenot- tomolle on määritelty lähi- ja kaukosuojavyöhykkeet. Ottamon kaukosuoja- vyöhykkeen raja sijoittuu lähimmillään noin 480 metrin etäisyydelle maa- ainesalueesta.

Hankealueen pohjoisosassa on asennettu pohjaveden havaintoputki. Poh- javesipintaa on seurattu voimassa olevan ottoluvan mukaisesti kaksi ker- taa vuodessa. Vuosina 2017-2022 pohjaveden pinta on vaihdellut välillä +109,20–110,20 (N2000). Naapurikiinteistöllä Ruisvaara (167-401-9-17) on pohjavesiputki, jossa pohjaveden pinnan taso on noin tasolla +102,9 (N2000). Kitsarinkankaan maa-ainestenottoalueella pohjaveden pinta on noin tasolla +103,5–104,2 (N2000).

Ruisvaaran alarinteillä on lajittuneita hiekkaisia ratakerrostumia, jotka ko- koavan salaojan tavoin Ruisvaarasta suotautuvaa pohjavettä. Maaperä- ja kallioperämuotojen perusteella Ruisvaaralla muodostuvan pohjaveden vir- taussuunnat ovat pääosin etelään, itään ja pohjoiseen. Muodostuva vesi- määrä on pieni alueen koon (n 10 ha) ja moreenipeitteen ohuuden takia.

Hankealueen pohjoisosan havaintoputkesta on otettu vesinäyte 13.12.2023. Nitraatin, kloridin, sulfaatin ja tutkittujen raskasmetallien pitoi- suudet olivat alle pohjavedelle annettujen ympäristölaatunormien (Vna 341/2009). Näytetuloksia on verrattu talousveden laatuvaatimuksiin ja -ta- voitteisiin (STMa 1352/2015, muutos STMa 683/2017). Veden pH-arvo on niukasti alle laatutavoitteen, muilta osin pohjaveden laatu on vaatimusten ja -tavoitteiden mukainen.

18.9.2024

Pintavedet

Ruisvaaran alue kuuluu Pyhäselän lähialueen valuma-alueelle (04.321). Lähimmän vesistön, Jaamanlammen, keskipinnantasoo on noin 104,2 m mpy. Pintavedet virtaavat Pyhäselän suuntaan.

Luonto

Hankealueella on vaihtelevaa metsämaata ja kasvupaikkana vallitsee kuu- vahko kuusikangas. Alueelta ei ole tiedossa uhanalaisia tai suojeltavia la- jeja. Hankealueella ei ole huomionarvioisia luontotyyppjejä (LUTU), metsä- lain 10 § tarkoittamia elinympäristöjä, vesilain 2 luvun 11 § mukaisia vesi- luontotyyppjejä tai luonnonsuojelulaissa tarkoitettuja suojeltavia luontotyypp- pejä.

Lähin Natura-alue on Munakukkula – Niinivaara (SAC, FI07000017), joka on yli 3 kilometrin päässä. Lähimmät luonnonsuojelualueet Saarelan luon- nonsuojelualue (YSA233009) ja Lappalaisenvaaran luonnonsuojelualue (ESA306000) sijoittuvat noin 750-100 metrin etäisyydelle hankealueesta. Ruisvaaran lounaispuolella noin 150 metrin päässä on metsälain erityisen tärkeä elinympäristö. Ottoalueen kaakkoispuolella sijaitsee Ruisvaaran rin- nelehto ja lounaispuolella on Ruisvaaran suo. Suurenkivenvaaran länsi- puolella on puro- ja suokohde. Lentokentän tien sekametsä ja suo on pää- osin hakattu ja osin alue on suojeltu. Kohteet eivät vaikuta olevan pohjave- sivaikutteisia.

Alueelta ei ole tietoa linnustosta tai eläimistöstä. Läheisestä puustoiselta suolta on tavattu silmälläpidettävä muurainläikäkoi.

Arvio hankkeen ympäristövaikutuksista

Maankäyttö ja kaavoitus

Suunniteltu toiminta ei ole ristiriidassa maakuntakaavamerkintöjen kanssa eikä suunnitellulla toiminnalla ole vaikutuksia yleiskaavan toteutumiseen. Maa-ainesten ottotoiminnan loputtua alueen pohjoisosa soveltuu Joensuun seudun yleiskaavan mukaiseksi teollisuus- ja työpaikka-alueeksi (TP/res).

Ihmiset ja elinolot

Pysyvä asutus ja loma-asutus jäävät riittävän kauaksi, yli 300 metrin pää- hän, jolloin ihmisten viihtyvyyteen tai elinoloihin ei ole vaikutusta.

Melu- ja pölyvaikutukset eivät ulotu loma- tai asuinpaikoille. Pölyämistä ai- heutuu kiven murskauksesta, kaivamisesta, kuormauksesta, työmaaliiken- teestä, kuljetuksesta ja varastoinnista. Suurin osa pölypäästöistä on halkai- sijaltaan yli 10 µm hiukkasia, jotka laskeutuvat lähelle päästölähdettä. Pie- nemmät partikkelit kulkeutuvat arviolta vain noin 100 metrin etäisyydelle päästölähteestä.

Alue on Joensuun lentokentän melualueella. Melumittaustulosten perus- teella toiminnasta ei muodostu ohjearvojen ylittäviä äänitasoja lähialueella.

18.9.2024

Louhinnalla ei ole vaikutusta seudullisen Jaama Trail ulkoilureitin käyttöön, joka on yli 500 metrin päässä.

Maisema, kulttuuriympäristö ja arkeologinen kulttuuriperintö

Vaikutukset maisemaan ovat vähäiset. Vähäinen louhinnan laajentuminen ei muuta juuri nykyistä louhosmaisemaa tai muuta nykyistä Ruisvaaran maisemaa.

Alueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu muinaisjäänöksiä tai kulttuuriperintökohteita, joten vaikutuksia kulttuuriperintöön ei muodostu.

Luonto

Ennen maa-ainesten ottoa alueelta kaadetaan puusto ja raivataan maanpinta, joka lisää hieman metsäluonnon katoa. Hankkeen takia menetetään tavanomaista kangasmetsää. Alueella ei ole erikoisia luonnonesiintymiä, uhanalaisten tai harvinaisten kasvien ja eläinten elinpaikkoja. Vaikutuksien merkittävyys luonnonvaroihin on vähäinen.

Pohjavedet

Toiminnan vaikutus pohjaveteen, sen laatuun tai korkeuteen on vähäinen. Louhittava kiviaines on ehjää, siinä on vähän halkeamia, rakoja ja vettä. Kallioiden pohjavesi kerääntyy suuriin rakoihin ja rikkonaisiin osiin, jotka muodostavat kallion pohjavesivarantoja. Louhinnan vaikutus pohjavedenpinnan korkeuteen rajoittuu aivan louhimon läheisyyteen.

Maa-ainesalueelle on asennettu pohjavesiputki, josta mitattu pohjavedenpinnan korkeus on vaihdellut välillä +109,20-110,20 (N2000).

Maa-ainesten ottamistoiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta Lykynlammen pohjavesialueen veden laatuun tai antoisuuteen. Louhinta-alue laajenee alueelle, josta pohjavesi ei virtaa Lykynlammen suuntaan. Nykytilanne maa-ainestenottoalueen pohjoisosassa ei muutu, tällä osalla ei louhita ja sieltä virtaa mahdollisesti Lykynlammen pohjavesialueen suuntaan vähäisesti pohjavesiä.

Lähialueella ei ole tiedossa talousvesikaivoja.

Toimintaan liittyviä poltto- ja voiteluaineita varastoidaan hankealueella vain sen verran, mitä käytettävät työkoneet välittömästi vaativat.

Vaikutuksien merkittävyys pohjavesiin on vähäinen.

Pintavedet

Louhintatoiminta muuttaa alueen maanpintaa ja sen vedenläpäisevyysominaisuuksia. Luonnontilainen pintavesivirtaama kasvaa louhinnan edetessä. Alueelta muodostuvat hulevedet ohjataan alueen ulkopuolelle. Louhinnan aiheuttama virtaaman kasvu on vähäinen ja alueelta lähtevä kiintoaines ja typpi pidättyvät maastoon ennen veden purkautumista Jaamanlammen lasku-uomaan ja sitä kautta Pyhäjärveen. Vaikutuksen merkittävyys pintavesiin on vähäinen, koska suunnitellun louhittavan alueen pinta-ala ei ole suuri.

18.9.2024

Liikenne

Alueelle liikennöidään Kuopiontien (VT9) kautta Lentoväylälle (tie 501) ja Onttolantielle (tie 1575), josta on liittymä metsäautotielle. Liikennöinti tapahtuu sitä kautta Onttolantielle.

Liikennöinti metsäautotiellä tapahtuu arkisin maanantaista perjantaihin kello 6.00-22.00 välisenä aikana. Liikennöinti ei ole tasaista vaan keskittyy lyhyille ajanjaksoille, jolloin alueelta kuljetetaan kiviainesta pois suurempia määriä. Tällöin alueelta lähtee arviolta noin 10 raskasta ajoneuvoa päivässä. Työtekijöiden henkilöautoliikenne lisää vähäisesti liikennöintiä Lentoväylällä ja Onttolantiella.

Hankkeen vaikutukset liikenteeseen ovat vähäiset ja liikennemäärät eivät nykyisestä kasva.

Elinkeino ja talous

Hankkeella arvioidaan olevan lievä positiivinen vaikutus Joensuun seudun elinkeinoihin ja talouteen.

Melu ja tärinä

Melua aiheutuu työmaakoneiden ja laitteiden käytöstä, liikenteestä sekä kiven murskauksesta. Alue on Joensuun lentokentän melualueella. Melumittaustulosten perusteella toiminnasta ei muodostu VNp 993/1002 2§:n mukaisia ohjearvoja ylittäviä äänitasoja lähialueella. Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse hiljaisiksi alueiksi luokiteltuja alueita tai asuin- ja lomarakennuksia. Lähin luonnonsuojelualue sijoittuu noin 750 metrin etäisyydelle ja Jaama Trail ulkoilureitti yli 500 metrin päähän hankealueesta. Ulkoilijoille meluhaitta on vähäinen.

Kalliokiviaineksen ottotoiminnassa tärinää aiheuttavat erityisesti louhintaräjähdykset. Forcit Consulting Oy on suorittanut tärinämittauksia kahdessa kohteessa, jotka ovat yli 380 metrin päässä louhoksesta. Mitatut arvot vuosina 2020-2023 ovat vaihdelleen 1,25-4,85 mm/s välillä, kun suurin sallittu arvo on 10 mm/s.

Muodostuvat meluvaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan vähäisiksi.

Ilmasto

Ottamisalueella syntyy pölyä kalliokiven louhinnasta, louheen murskauksessa ja seulonnassa sekä valmiiden tuotteiden lastauksessa. Myös ottoalueen liikenne voivat aiheuttaa pölypäästöjä kesällä kuivalla säällä. Pölyvaikutukset ovat kuitenkin paikallisia. Pääosa kiviainestuotannon pölypäästöistä on halkaisijaltaan yli 30 µm kokoluokkaa ja laskeutuu lähelle päästölähdettä. Pienemmät partikkelit kulkeutuvat arvioilta vain noin 100 metrin etäisyydelle päästölähteestä.

Vaikutukset ilmastoon ovat kokonaisuudessaan vähäiset.

Yhteisvaikutukset

Kuhasalon maa-aineksen ottoalueen itäpuolella tilalla Ruisvaara on Savon Kuljetus Oy:n maa-ainestenottoalue. Alueella on ollut maa-aines- ja

18.9.2024

ympäristöluvut kalliokiviaineksen ottamistoiminnalle, louhinnalle ja murskaukselle, jotka ovat päättyneet. Alueella olevalle toiminnalle haetaan jatkoa 15 vuoden ajaksi. Haettu kokonaisottomäärä on 500 000 kiintokuutiometriä, suunnitelma-alueen pinta-ala 9,2 hehtaaria, josta ottamisalueen pinta-ala on 7,7 hehtaaria. Alin ottotaso on +105 (N2000).

Edellä mainitun tilan Ruisvaara itäpuolella on NSS Industry Oy:n voimassa oleva maa-ainesten otto- ja ympäristölupa tilalle Kitsarinkangas. Lupa on voimassa 19.10.2028 saakka. Tilalla kiviainesta louhitaan ja murskataan keskimäärin 320 000 tonnia vuodessa ja enintään 400 000 tonnia vuodessa. Alin ottotaso on +105,225 (N2000).

Yhdessä keskimääräinen ottomäärä vuodessa on noin 436 000 tonnia ja maa-ainesten otto tapahtuu 27,38 hehtaarin alalla.

Yhteenveto

Kun tarkastellaan hankkeen koko, kaavojen mukainen maankäyttö, luonnonvarojen käyttö, jätteiden muodostuminen, ympäristön haitat, toiminnan riskit, ihmisiin ja luontoon kohdistuvat vaikutukset sekä yhteisvaikutukset, vaikutukset eivät ole merkittäviä. Kuhasalon maa-aineksen otosta muodostuvat vaikutukset ovat vähäisiä.

Hanketoimijan näkemys YVA-menettelyn tarpeellisuudesta

T. Maijala Oy katsoo, että hankkeesta muodostuvat vaikutukset eivät ole merkittäviä, joten ympäristövaikutusten arviointimenettely ei ole tarpeellinen.

YHTEISVAIKUTUKSET MUIDEN HANKKEIDEN KANSSA

Joensuun lentokentän alueella on useita eri vaiheissa olevia maa-ainesten ottohankkeita. Hankkeiden kokonaispinta-ala on 27,4 hehtaaria ja kiviainesten vuosittainen enimmäisottomäärä noin 252 000 kiintokuutiometriä. Mikään alueen kiviainesten ottohankkeista ei yksin ole kokoluokaltaan sellainen, että siihen olisi sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeiden yhteenlaskettu ottoalue ja vuosittainen enimmäisottomäärä ylittävät YVA-lain liitteen 1. hankeluettelon määrät. Alueen maa-ainesten ottohankkeilla voidaan arvioida olevan yhteisiä melu-, pöly-, liikenne- ja ympäristövaikutuksia.

NCC Industry Oy:llä on tilalla Kitsarinkangas 167-401-9-28 maa-aines- ja ympäristölupa (Joensuun kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta 17.10.2018 § 60). Lupa koskee kiviaineksen louhintaa ja murskausta 10 vuoden ajaksi. Ottamisalueen pinta-ala on 13,4 hehtaaria ja maa-ainesten kokonaisottomäärä on 750 000 k-m³. Kiviainesta louhitaan ja murskataan keskimäärin 320 000 tonnia vuodessa, mutta kuitenkin korkeintaan 400 000 tonnia vuodessa.

Savon Kuljetus Oy:llä on vireillä maa-aines- ja ympäristölupahakemus tilalle Ruisvaara 167-401-9-27. Haettava lupa koskee kallion, soran ja hiekan ottoa sekä murskausta ja louhintaa. Lupaa on haettu 15 vuoden ajaksi. Ottamisalueen pinta-ala on 8,5 hehtaaria ja maa-ainesten kokonaisottomäärä 500 000 k-m³. Kiinteistöllä on ollut aikaisempaa ottotoimintaa.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

ELY-keskus on todennut, että hankkeesta vastaavan toimittamat selvitykset liitteineen sekä edellä mainittu kuulemismateriaali muodostavat riittävän tietopohjan yksittäistapauspäätöksen tekemiselle (YVA-laki 12 § ja hallintolaki 31 ja 34 §)

YVA-menettelyn soveltaminen hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioidtavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan YVA-lain liitteessä 1 olevassa hankeluettelossa (YVA-laki 3.1.§). Hankkeen tulee vastata kooltaan hankeluettelon hanketta, jotta hanke olisi arviointivelvollinen suoraan hankeluettelon nojalla.

Maa-ainesten otto lasketaan hankeluettelon mukaiseksi hankkeeksi liitteen 1 kohdassa 2) luonnonvarojen otto ja käsittely alakohdassa b) kiven, soran tai hiekan otto, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

T. Maijala Oy:n hankkeessa maa-ainesten ottamisalueen pinta-ala on 4,4 hehtaaria ja vuosittainen keskimääräinen otettava ainesmäärä on noin 60 000 tonnia vuodessa. Vuotuisen ottomäärään vaikuttaa lähialueen kiviaineskysyntä. T. Maijala Oy:n maa-ainestenottohanke ei suoraan sisällä YVA-lain mukaiseen hankeluetteloön, joten hanke ei edellytä YVA-menettelyä suoraan YVA-lain 3.1. §:n perusteella.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapausharkinnan perusteella

YVA-lain 3 §:n 2 momentin säännöstä YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa sovelletaan myös hankeluettelossa mainittuihin hanketyyppeihin niiden alittaessa hankeluettelossa määritellyn kokorajan. Kokorajan alittavissa hankkeissa YVA-menettelyn soveltaminen määräytyy sen perusteella, aiheutuuko hankkeesta todennäköisesti hankeluettelon mukaisen hankkeiden vaikutuksiin laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3.2. §).

Kun arviointimenettelyn soveltamisesta päätetään YVA-lain 3.2. §:n tarkoittamalla tavalla yksittäistapauksessa on mainitussa lainkohdassa säädetyn lisäksi otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

Ratkaisu asiassa on tehty hankkeesta vastaavalta saatujen tietojen, saatujen viranomaislausuntojen sekä ELY-keskuksen käytössä olevan asiantuntijatiedon perusteella. YVA-menettelyn tarvetta on arvioitu YVA-lain liitteessä 2 säädettyjen kriteerien mukaan. Lisäksi hankkeesta todennäköisesti aiheutuvien vaikutusten laatua ja laajuutta on verrattu YVA-lain liitteessä 1 lueteltujen hankkeiden laatuun ja laajuuteen.

18.9.2024

Hankkeen ominaisuudet

T. Maijala Oy:n hakeman ottamisalueen pinta-ala on kokonaisuudessaan 4,40 hehtaaria (ottamisalueen muutos 14.11.2023). Toiminnasta syntyviä pintamaakasoja sekä murskekasoja on suunniteltu läjitettäväksi ottamisalueen ulkopuolelle, eikä niiden vaatimaa pinta-alaa ole otettu huomioon toimitetuissa asiakirjoissa. Murskekasat ulottuvat pohjavesialuerajauksen sisäpuolelle.

Otettava maa-ainesten määrä on yhteensä 176 573 kiintokuutiometriä, joka on tarkoitus louhia 10 vuoden aikana. T. Maijala Oy:n hankkeessa on kyse maa-ainesten oton jatkamisesta olemassa olevalla ottoalueella.

Kun tarkastellaan YVA-lain liitteen 2 mukaisesti hankkeen ominaisuuksia, niistä keskeisin on hankkeen koko. YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohdan 2b) YVA-menettelyä sovelletaan aina kiven, soran tai hiekan ottoon, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Ottamisalue on määritelty, kuten maa-ainoslainsäädännön mukaisessa lupamenettelyssä, ja siihen katsotaan kaivualueen lisäksi sisältyvän louhimistoimintaan kuuluvat muut keskeiset ja erottamattomasti siihen liittyvät toiminnot (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteen 1 muuttamisesta 126/2019).

Hankkeen sijainti

T. Maijala Oy:n toiminta sijaitsee noin 0,5 km päässä Savon Kuljetus Oy:n ja NCC Industry Oy:n hankealueista. ELY-keskus toteaa, että alueelle syntyy kolmen samanlaista toimintaa harjoittavan toimijan kokonaisuus.

Lykynlammen vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (1) rajautuu kaikkien kolmen hankealueen kiinteistöihin. Pohjavesialue sijaitsee hankealueiden pohjoispuolella.

Pohjavesialueelle on laadittu suojelusuunnitelma vuonna 2011. Lisäksi Lykynvaaran vedenottamolla on Itä-Suomen vuonna 1992 vahvistamat suoja-alueet. Suoja-alueet muodostavat noin 64,5 hehtaarin suuruisen lähisuoja-vyöhykkeen ja noin 271 hehtaarin suuruisen kaukosuojavyöhykkeen. Suojelusuunnitelmassa on todettu, että pohjavesialueella ei ole voimassa olevia maa-ainestulppia eikä pohjavesialueelle tule myöntää uusia maa-ainestulppia. Hankkeesta vastaavan toimittamien asiakirjojen perusteella matkaa kaukosuojavyöhykkeeseen on lähimmillään noin 480 metriä.

T. Maijala Oy:n hanke sijoittuu voimassa olevassa Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:ssä taajamatoimintojen alueelle (A) ja työpaikka-alueelle (TP).

Alueella voimassa oleva yleiskaava ovat Marjala-Onttola-Pilkko-Puntarikoski osayleiskaava. Joensuun seudun yleiskaavan 2020 kaavamääräysten mukaisesti MOPP osayleiskaava jää voimaan. T. Maijala Oy:n hankealue on merkitty kaavaan MU merkinnällä, joka tarkoittaa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on ulkoilun ohjaustarvetta.

18.9.2024

Hankkeen vaikutusten luonne

Maa-ainesten louhinnan ja murskauksen ympäristövaikutukset ovat yleisesti melu, pöly, tärinä, lisääntyvä liikenne, vaikutukset pinta- ja pohjavesiin sekä luontoon ja maisemaan. T. Maijala Oy:n hankkeessa ympäristövaikutuksista korostuvat mahdolliset vaikutukset pohjaveteen, sillä hankealue sijoittuu luokitellun pohjavesialueen välittömään läheisyyteen ja pohjavesialueella on vedenottamo.

Liikennemäärät eivät kokonaisuudessaan kasva, sillä alueella on jo ollut ottotoimintaa. Liikennöinti ottoalueelle tapahtuu metsäautotien kautta Onttolantielle (maantie 15705). Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunnon mukaan metsäautotien liittymän nykyinen käyttötarkoitus ei sovellu maa-aineksenottoon eikä nykyisen liittymän näkemävaatimukset täyty.

Ympäristöriskejä liittyy myös polttonesteiden, kemikaalien ja jätteiden käsittelyyn ja varastointiin, joista voi vuotojen tai vahinkojen seurauksena aiheutua maaperän pilaantumisen vaaraa.

Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä ei ole suojelualueita tai -kohteita. Hankealueen kaakkoiskulmassa on Ruisvaaran rinnelehto, joka on Marjalan pohjoisosan luonto- ja maisemaselvityksessä (Maa ja Vesi Jaakko Pöyry Group, 1999) todettu paikallisesti merkittäväksi kohteeksi sekä kartoitettu MOPP-osayleiskaavan laatimisen yhteydessä. Hanketoimijan toimittaman nykytilannekartan mukaan sekä ilmakuvatarkastelun perusteella ottotoiminta on ulottunut Ruisvaaran rinnelehdon luoteiskulmaan sekä pintamaita on läjitetty rinnelehdon alueelle.

Maa-ainesten otolla on vaikutuksia pohjavesiin. Hankkeesta vastaava ei ole esittänyt kaikkia täydennyksessä pyydettyjä tietoja kohteen pohjavesiolosuhteista. Pohjavesinäytteen tuloksien perusteella toiminnalla ei olisi ollut merkittäviä vaikutuksia pohjavesialueen pohjaveteen. Pohjavesiputki sijaitsee kuitenkin alueen pohjoispuolella, eikä koillispuolella, joten on epävarmaa, näkyisivätkö mahdolliset toiminnan vaikutukset pohjavesialueeseen ylipäänsä pohjavesiputken vesinäytteessä. Pohjaveden virtaussuunnat ovat esitettyjen tietojen mukaan Ruisvaaralla pääosin etelään, itään ja pohjoiseen. Pohjaveden virtaussuunta on raportin 21.12.2000 mukaan ollut suunnitellulla ottoalueella yleistäen noin koilliseen/itään.

Maa- ja kallioperässä ei esitettyjen tietojen tai tiedossa olevien tulosten perusteella olisi haitallisia aineita sisältävää, mutta näkemykseen liittyy epävarmuuksia kohdekohtaisten tietojen puuttumisen vuoksi. Maaperäkartassa on suurimmaksi osaksi kalliomaata. Maa-ainosalueen ottamissuunnitelmassa on esitetty alimmaksi ottotasoksi tasoa +112,2. Alimman ottotason ja pohjaveden pinnan väliin jää 2 metriä koskematonta maa-ainesta.

Maa-ainesten otosta ja louhinnasta aiheutuu typpi- ja kiintoainespäästöjä. Hankkeesta vastaava on todennut, että huleveden ohjataan alueen ulkopuolelle louhintapohjan muotoilulla. Tarkempia tietoja hulevesien käsittelystä tai ohjaamisesta ei ole kuvattu.

Hankkeesta vastaava on esittänyt 14.11.2023 muokatussa suunnitelmapii-rustuksessa, että pintamaat läjitetään ottoalueen reunoille.

18.9.2024

Kaivannaisjätteeksi luokiteltavia pintamaita on arvioitu muodostuvan 1000 kiintokuutiota sekä kantoja ja hakkuutähteitä noin 100 kiintokuutiota.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Savon Kuljetus Oy:n, NCC Industry Oy:n ja T. Maijala Oy:n maa-ainestenottohankkeiden vuosittainen maksimiottomäärä sekä yhteenlaskettu ottamisalueiden kokonaispinta-ala ylittävät YVA-lain mukaisen hankkeen raja-arvon. ELY-keskus arvioi, että hankkeilla voi olla yhteisvaikutuksia erityisesti hankealueiden lähellä sijaitsevalle pohjavesialueelle.

Toiminnot yhdessä aiheuttavat myös muutoksia alueen ympäristöön ja maisemaan. Vaikutukset ovat pitkäaikaisia, koska maa-aines poistetaan pysyvästi.

Johtopäätökset

Hankkeesta vastaava on oikeudellisesti ja tosiallisesti eri taho kuin lähellä sijaitsevien hankkeiden toiminnanharjoittajat. Alueen maa-ainestenottohankkeet ovat eri vaiheissa, eikä niillä ole kiinteää vuorovaikutusta tai toiminnallista yhteyttä. Tämän takia T. Maijala Oy:n hanketta ei voida pitää keinotekoisesti YVA-menettelyn soveltamisen välttämiseksi muista hankkeista erotettuna hankkeena.

Hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset kohdistuvat Lykynlammen pohjavesialueeseen. Hankkeesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia yhdessä muiden hankkeiden kanssa arvioituna ei kuitenkaan pidetä sellaisena, että hankkeen olisi katsottavan todennäköisesti aiheuttavan laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

T. Maijala Oy:n kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta koskeva hanke on sen laatuinen, että lähtökohtaisesti siitä aiheutuu aina ympäristövaikutuksia. Tämän vuoksi hanke edellyttää lupaa sekä maa-ainelain että ympäristönsuojelulain nojalla.

Hankkeen aiheuttamat ympäristövaikutukset ovat kiviaineksen louhimiselle ja murskaamiselle tyypillisiä ja siten ennakoitavissa. Syntyviä haittoja voidaan lieventää toimenpiteillä sekä lupamenettelyssä.

JATKOTOIMENPITEITÄ

Suunniteltu liikennereitti metsäautotieltä Onttolantielle tulee olla asianmukainen Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti.

Maa-ainelakia (555/1981 1 §) sovelletaan maa-aineksen ottamiseen pois kuljetettavaksi tai paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan myös T. Maijala Oy:n toimintaan kuuluvat murskekasat ottoalueen pohjoispuolella olisi syytä sisällyttää maa-aines- ja ympäristölupahakemukseen.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Ruisvaaran rinnelehto tulee ottaa toiminnassa paremmin huomioon eikä kaivannaisjätteitä tulisi sijoittaa rinnelehdon alueelle.

18.9.2024

ELY-katsoo, että maa-aineksen ottoalueella olisi tarvetta seurata pohjaveden pinnan korkeuden lisäksi myös pohjaveden laatua.

Lupaviranomainen voi edellyttää muun muassa luonnonarvoja ja pohjavettä koskevia selvityksiä täydennettäväksi vielä lupavaiheessa.

Mahdollisten uusien samalle alueelle suunniteltavien hankkeiden tai nykyisten hankkeiden merkittävien laajennusten osalta YVA-tarve on arvioitava uudelleen.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Vaikka hankkeeseen ei sovellettaisi arviointimenettelyä, on hankkeesta vastaavan sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 1-3, 10-13, 31, 33 ja 37 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 1 §

Hallintolaki (434/2003) 1, 2, 31-34, 36, 43-45, 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Muilla tahoilla ei ole valitusoikeutta tästä päätöksestä. Se, joilla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus on nähtävillä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen verkkosivuilla ja ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan Joensuun kunnan verkkosivuilla.

Päätös julkaistaan sähköisesti verkko-osoitteessa www.ymparisto.fi/pohjois-karjala (kohta Osallistu ja vaikuta – YVA-päätökset).

Lausunnon antaneille viranomaisille tieto päätöksestä lähetetään sähköpostitse.

Lisäksi tieto päätöksestä lähetetään sähköpostitse lähialueen toimijoille NCC Industry Oy ja Savon Kuljetus Oy.

LISÄTIEDOT

Ympäristöasiantuntija Tuire Kalliokoski, etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi, 0295 026 113.

18.9.2024

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Tuire Kalliokoski ja ratkaisut ympäristönsuojelu ja vesienhoito -yksikön päällikkö Ari Heiskanen. Asian käsittelyyn on osallistunut ympäristöasiantuntija Mika Huttunen.

LIITTEET

Valitusosoitus (hankkeesta vastaavalle)